

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ Й УДОСКОНАЛЕННЯ ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

Кушим Оксана, студентка групи Ю-51

Виконавче провадження до останнього часу вважалося слабкою ланкою механізму захисту прав громадян та юридичних осіб та потребувало значної перебудови. Неналежне та несвоєчасне виконання рішень суду та інших органів було однією з причин падіння авторитету судової влади.

Особливої актуальності ця проблема набула відносно рішень, згідно з якими боржник зобов'язаний повернути борг. Склалася парадоксальна ситуація, за якої бути боржником стало вигідніше, ніж кредитором, оскільки йому було фактично неможливо забезпечити примусове відновлення прав.

Відсутність чітко сформованої законодавчої бази та інші проблеми молодій інституції виконання судових рішень, породжують зловживання, а іноді й звичайну безграмотність та непослідовність дій державних виконавців, які зумовлені таким становищем.

Останнім часом в засобах масової інформації дедалі частіше можна зіткнутися з наріканнями на адресу державної виконавчої служби – звинувачення у тяганині та безвідповідальності, зволіканні та невчасному виконанні судових рішень.

Проблема невиконання судових рішень обговорюється вже кілька років і на різних рівнях. Але і досі не знайдено ефективного механізму запобігання їх невиконання.

Першою і при цьому банальною причиною несвоєчасного виконання судових рішень є постійне зростання завантаженості на державних виконавців. Проблеми виконавчої служби України на місцях чимало фахівців пояснюють її фактичним підпорядкуванням місцевій владі.

Формування інституту виконавчого провадження в Україні відбувалося відбувається поступово. Між окремими етапами проходить значний проміжок часу, що породжувало повсякденні труднощі, пов'язані із виконанням судових рішень. Нині у європейській правовій практиці дедалі активніше застосовують досудовий розгляд спорів. Досудове вирішення проблеми з допомогою посередника, третьої особи (у даному разі комісії з вирішення спорів) є менш болісним для обох сторін.

Аналіз українського законодавства про виконавче провадження свідчить, що державний виконавець, здійснюючи відповідно до чинного законодавства примусове виконання судового рішення, не має жодної інформації про фінансово-матеріальний стан боржника, що в багатьох випадках значно ускладнює процес стягнення майна або взагалі робить стягнення неможливим. У зв'язку з цим слід підтримати пропозиції вчених, аби суд перед видачею виконавчого документа отримував від боржника інформацію

про належне йому майно, визначав майно боржника, на яке не може бути звернуто стягнення при виконанні рішення, після чого видавав виконавчий документ, де зазначав би майно, на яке слід звернути стягнення.

Крім того, суд у резолютивній частині рішення обов'язково мав би вказувати вартість майна, яка стягується за його відсутності. Конче потрібно встановити відповідальність боржника у разі ненадання ним суду інформації про належне йому майно або в разі ухилення від явки до суду для надання такої інформації. І все ж залишається також відкритим питання про державних виконавців і їхню роботу.

Законодавство України щодо примусового виконання не містить реального та ефективного порядку ні щодо заохочення державних виконавців докладати більших зусиль у своїй роботі, ні щодо притягнення їх до відповідальності за скоєні порушення. Наприклад, згідно статті 47 Закону України „Про виконавче провадження” виконавець, який забезпечив належне виконання виконавчого документу, може одержати винагороду у розмірі не більше, ніж еквівалент 100 доларів США (а з деяких особливих питань – не більше ніж еквівалент 1000 дол. США). Крім того, законодавство України не накладає значних санкцій за порушення термінів порядку примусового виконання. В результаті такої безкарності виконавці часто скоюють суттєві порушення.

У європейських країнах досить розповсюдженим є інститут приватних виконавців, у зв'язку з чим в Україні на теперішній момент серйозно і либоко вивчається практика запровадження такого інституту в зарубіжних країнах. Зацікавленість викликає, наприклад, модель, яка існує в Угорщині. Там створено асоціацію суб'єктів підприємницької діяльності, об'єднаних в самостійну, незалежну самоврядну організацію, яка називається Судовою виконавчою палатою.

На таку модель нам зараз важко претендувати, проте запровадження змішаної системи органів ДВС, до якої входили б і приватні, і державні виконавці, було б цілком реальним. Такий варіант організації інституту виконання для України надав би змогу створити нові робочі місця та допоміг би подолати корупцію, оскільки існувала б конкуренція між державним і приватним сектором (йшла б боротьба за стягувача).

Отже, Державна виконавча служба – це досить молоде структурне утворення у якого коріння ще не досить міцно сформоване, тому все залежить від нашої держави і її органів. Як вони її „зміцнять біля кореня” такі „плоди” ми „пожнемо” в майбутньому.

Сайко Л.Ю., ст. викладач кафедри права